

**ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ**

«Погоджено»

«Затверджено»

Михайло ГИЛЬ

« 92 » 2025 p.

навчальної практики

«Епізоотологія та інфекційні хвороби»
на 2025-2026 навчальний рік

Галузь знань: 21 – «Ветеринарна медицина»
Спеціальність 212 – «Ветеринарна м. гігієна, санітарія і експертиза»
Рівень вищої освіти - Магістр
Курс – 4 (денна форма навчання)

Факультет

Кафедра

Курс

Семестр

Кількість тижнів

Всього годин

Залік

- ТВППТСБ

- ветеринарної медицини та гігієни

- 4-й

- 8-й

- 2

- 60

- 8-й семестр

Миколаїв – 2025

Робоча навчальна програма навчальної практики «Епізоотологія та інфекційні хвороби» для здобувачів вищої освіти факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології освітньої спеціальності 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», 2-го рівня вищої освіти, ступінь вищої освіти: «Магістр», відповідає вимогам освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» затвердженій вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 22.02.2022 р. (протокол №7), чинній згідно наказу по університету №37-О від 14.03.2022р.

Розробник програми: к. вет. н., доцент Артем Іовенко. Миколаївський національний аграрний університет.

Програма розглянута на засіданні кафедри ветеринарної медицини та гігієни факультету ТВППТСБ Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 13 від 20. 06. 2025 року.

Зав. кафедри,
к. вет. н., доцент

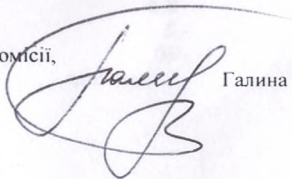

Артем ІОВЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією факультету ТВППТСБ Миколаївського національного аграрного університету.

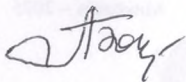
Протокол № 10 від 24. 06. 2025 року.

Голова науково-методичної комісії,
канд. с.-г. наук, доцент

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Гарант освітньої програми

Алла БОНДАР

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет ТВППТСБ

Кафедра ветеринарної медицини та гігієни

**Анотація навчальної практики
«Епізоотологія та інфекційні хвороби»**

Галузь знань: 21 – «Ветеринарна медицина»

Спеціальність 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Рівень вищої освіти - Магістр

Курс – 4 (денна форма навчання)

Факультет	- ТВППТСБ
Кафедра	- ветеринарної медицини та гігієни
Курс	- 4-й
Семестр	- 8-й
Кількість тижнів	- 2
Всього годин	- 60
Залік	- 8-й семестр

АНОТАЦІЯ

Навчальна практика призначена для закріплення знань, отриманих на лекціях, лабораторних заняттях, передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти необхідних теоретичних знань, набуття практичних навичок з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби».

RESUME

Educational practice is designed to consolidate the knowledge gained in lectures, laboratory classes, involves the acquisition of higher education students the necessary theoretical knowledge, the acquisition of practical skills from the discipline "Epizootology and infectious diseases".

1. Мета та завдання навчальної практики

Навчальна практика «Епізоотологія та інфекційні хвороби» розрахована на підготовку спеціалістів за спеціальністю 212 - «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», є невід'ємною частиною загальної підготовки фахівців.

Мета навчальної практики – це підготовка студентів до використання в практичних умовах теоретичних знань з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин», а також - практичних навичок щодо організації та проведення діагностичних, лікувальних та протиепізоотичних заходів під час роботи з інфекційними хворобами тварин.

Завдання навчальної практики – 1. Правила роботи з контамінованим матеріалом та техніка особистої безпеки 2. Види патологічного матеріалу, його пакування та транспортування. 3. Оформлення супровідного документу на патологічний матеріал. 4. Послідовність проведення діагностичних досліджень 5. Організація та проведення взяття крові у великих та дрібних тварин 6. Особливості дезінфекції при інфекційних хворобах тварин. Виконанню кожного виду роботи передусє перевірка теоретичних знань та правил техніки безпеки.

В результаті проходження навчальної практики студент повинен:

знати: - епізоотичні аспекти інфекцій та імунітету; - методи епізоотології та епізоотологічного обстеження господарства; - номенклатуру та класифікацію інфекційних хвороб; - загальні профілактичні та специфічні проти епізоотичні заходи; - ветеринарно-санітарні заходи у тваринництві та птахівництві (дезінфекція, дератизація, дезакаризація); - особливості використання біологічних препаратів.

вміти: - проводити епізоотологічне дослідження (обстеження) господарства (ферми, зони обслуговування тощо); - поставити діагноз та диференційний діагноз на інфекційну хворобу; - проводити та організовувати виконання загальних і спеціальних протиепізоотичних заходів (ветеринарно-санітарні, діагностичні дослідження, щеплення) щодо запобігання та ліквідації 5 заразних хвороб тварин; - проводити лікувальні заходи в тваринництві та лікувати хвору на інфекційну хворобу тварину.

Навчальна практика ґрунтується на знаннях таких дисциплін:

- ветеринарна мікробіологія;
- ветеринарна вірусологія;
- ветеринарна імунологія;
- клінічна діагностика хвороб тварин;

Компетентності та результати навчання

Проходження навчальної практики надає здобувачам освіти можливість набути таких компетентностей та результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати державний (внутрішній) контроль дотримання вимог передзабійного огляду, забою тварин, а також здатність проводити післязабійний огляд продуктів забою та надавати рекомендації щодо їх подальшого використання.

ФК4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях.

ФК7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні- імпортері.

ФК8. Здатність планувати та проводити стандартний і розширений державний контроль підконтрольних вантажів на державному кордоні України та транспорті, аналізувати зв'язок між контролем безпечності харчових продуктів і здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження.

ФК9. Здатність проводити державний аудит на підконтрольних потужностях з виробництва, переробки, обігу харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, ветеринарних препаратів, побічних продуктів згідно із системою менеджменту безпечності харчових продуктів та контролювати систему моніторингу для кожної критичної точки управління (КТУ) під час виробництва продукції.

ФК12. Здатність здійснювати державний (внутрішній) ветеринарно-санітарний контроль на потужностях з виробництва та обігу санітарних заходів, застосовувати придатні методи відбору проб, поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень).

ФК15. Здатність здійснювати контроль на потужностях з виробництва та обігу продуктів тваринного походження, на кордоні і транспорті з урахуванням потенційного впливу транскордонних хвороб, зокрема зоонозів.

ФК17. Здатність здійснювати судово-ветеринарну експертизу згідно з чинним законодавством.

ФК19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб.

ФК20. Володіти знаннями з біобезпеки та біоетики, морально-етичними нормами, правилами і принципами використання біологічних агентів тощо.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПРН 4. Володіти методами та методиками передзабійного огляду, гуманного забою тварин, проведення післязабійного огляду продуктів забою та надання рекомендацій щодо їх

подальшого використання.

ПРН 5. Володіти знаннями про хвороби тварин різної етіології та уміти застосовувати адекватні методи і методики клінічних та лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин різних класів і видів, знати шляхи подальшого використання хворих тварин і продукції, одержаної від них, а також від тварин, підданих лікуванню, профілактичним чи іншим обробкам тощо.

ПРН 11. Володіти знаннями та практичними умінями, необхідними для здійснення державного (внутрішнього) ветеринарно-санітарного контролю на потужностях з виробництва та обігу м'яса і м'ясних продуктів, молока і молочних продуктів, напівфабрикатів, харчових гідробіонтів; заготівлі, зберігання та обігу харчових рослинних продуктів, меду та апіпродуктів, харчових яєць та яйцепродуктів тощо, а також методами та методиками відбору, консервування, пакування і пересилання проб тваринного, рослинного й біотехнологічного походження, правильного поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень).

ПРН 13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПРН 15. Володіти методами контролю гігієнічних вимог 14 діяльності різних потужностей, які проводять збір, обробку, знешкодження (знезараження), видалення, утилізацію та знищення побічних продуктів тваринницьких підприємств (потужностей), об'єктів ветеринарної медицини, переробної промисловості тощо.

ПРН 16. Мати необхідні знання та уміння для здійснення судово-ветеринарної експертизи згідно з чинним законодавством.

ПРН 18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

ПРН 19. Розуміти суть професії, знати підходи та методи оцінювання різних виробничих ситуацій, володіти абстрактним мисленням та уміти аналізувати можливий подальший перебіг цих ситуацій, уміти приймати обгрунтовані рішення, організовувати та здійснювати якісне виконання прийнятих рішень з дотриманням морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів з прагненням до збереження навколишнього середовища.

ПРН 20. Демонструвати розуміння щодо годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзайовної підготовки і гуманного забою тварин, проведення післязайовного огляду продуктів забою тварин, забезпечення простежуваності.

2. Зміст навчальної практики

У відповідності до навчального плану для освітньої спеціальності 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» навчальна практика «Епізоотологія та інфекційні хвороби» проходить здобувачами вищої освіти по закінченню IV курсу (8 семестр). Навчальна практика складається із 60 годин. Крім цього планується самостійне вивчення ряду питань з дисципліни.

2.1. Структурно - логічна система проходження навчальної практики

здобувачами вищої освіти факультету ТВППТСБ

1. Техніка безпеки під час проходження навчальної практики та окремих практичних занять.
2. Практичні заняття. Ознайомлення з темою і метою практичного заняття, опрацювання практичних навичок і вмінь. Виділення питань для самостійного їх вивчення.
3. Диференційований залік. Враховується рівень знань при відповіді на заліку та поточна успішність здобувачів вищої освіти.

2.2. Практичні заняття

№	Тема, завдання, що виконуються	К-ть год
1	Проведення інструктажу по безпеці життєдіяльності. Студенти знайомляться та вивчають епізоотичну ситуацію регіону, де проходитиме навчальна практика (господарство, район, місто). Проводять епізоотологічне обстеження та складають акт епізоотологічного обстеження за схемою.	5
2	Вивчення системи організації та проведення масових профілактичних обробок тварин проти інфекційних хвороб.	5
3	Методи фіксації тварин в положенні стоячи. Фіксація окремих частин тіла (голови, кінцівок) тварин.	5
4	Постановка алергічних проб.	5
5	Розібрати поняття та механізм виникнення гіперчутливості негайного та сповільненого типу.	5
6	Описати видові імунологічні особливості тварин, що визначають місце введення та вид туберкульозу. Вивчити набір інструментів, потрібний для проведення туберкулізації.	5
7	Організація та проведення взяття крові у великих та дрібних тварин.	5
8	Ознайомлення студентів з технікою відбору крові для серологічних досліджень від різних видів тварин.	5
9	Імунізація. Огляд біологічних профілактичних препаратів, визначення їх придатності, ознайомлення з настановами щодо застосування. Ознайомлення з правилами транспортування, зберігання та використання біопрепаратів та записати їх. Ознаки придатності до використання біопрепаратів.	5
10	Критерії складання заявки на біопрепарати. Інструменти для щеплення тварин.	5
11	Дезінфекція. Види дезінфекції. Хімічні групи дезінфектантів.	5
12	Вплив концентрації дезречовини, температури повітря в приміщенні та температури дезінфектанту на якість дезінфекції.	5
Всього		60

2.2. Практичні заняття

2.3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Тематика самостійної роботи

Теми самостійного обов'язкового опрацювання матеріалу

1. Загальна епізоотологія. Вчення про інфекційний процес. Епізоотичний процес і його рушійні сили.
2. Проведення бактеріологічного контролю якості дезінфекції тваринницького приміщення.

3. Форми поточного та заключного контролю занять здобувачів вищої освіти

Кредитно-модульна система оцінки навчальної практики використана для активізації практичної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Вона передбачає диференціацію навчального матеріалу у вигляді оцінки у балах за різними складовими змістовних модулів навчальної практики. По закінченню навчальної практики для здобувачів вищої освіти проводиться залік в усній формі.

Перевідна шкала балів оцінки успішності здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Бали	Вимоги
90-100	У повному обсязі опрацьовано програмні питання практики; високе оцінювання практиканта керівником
75-89	Програмні питання практики опрацьовано достатньо; позитивне оцінювання практиканта керівником
60-74	Окремі питання опрацьовано поверхнево; позитивна характеристика практиканта керівником
35-59	Не висвітлено окремі програмні питання; негативна характеристика практиканта керівником; відсутність на практиці
1-34	Не висвітлено програмні питання; негативна характеристика практиканта керівником; відсутність на практиці

Список рекомендованої літератури

Базова література

1. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський, В.О. Бусол та ін.; За ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоевського. К.: Урожай, 2004.
2. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Кравців Р.Й., Злонкевич Я.І., Корж Б.А. та ін. Львів, 2001. 394с.
3. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: «Вища освіта», 2002. 703 с.
4. Корнієнко Л.М. Планування ветеринарних заходів: навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук; за ред. Л.М. Корнієнко. Біла Церква: ТОВ "Білоцерківдрук", 2016. 364 с.
5. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції: навч. посіб. / Ю.І. Фещенко, О.А. Журило, А.І. Барбова. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 304 с.
6. Практикум із загальної епізоотології / В.П. Литвин, А.Ф.Євтушенко, М.Т. Радіонов, М.Г. Наконечна та ін.; За ред. В.П. Литвина. К. 2003. 345 с.

Допоміжна література

1. Загальна епізоотологія / Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин та ін.; За ред. Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнко. Біла Церква, 2002. 656 с.
4. Методи обмеження життєдіяльності мікроорганізмів / Семанюк В.І., Гуфрій Д.Ф., Гунчак В.М., Захарів О.Я., Каниюка О.І., Турко І.Б. За заг. ред. Д.Ф. Гуфрія, В.І. Семанюка. -Львів, 2007. 307с.
5. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / В.П. Литвин, Л.В.Олійник, Л.Є. Корнієнко та ін. Біла Церква, 2002. 303 с.
6. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосеков та ін; за ред. Л.Є. Корнієнко. Біла Церква, 2008. 348 с.

Інформаційні ресурси

1. Міжнародне епізоотичне бюро www.oie.int/en

Доцент кафедри

А. В. Іовенко